

documentje lijkt altijd boeiender dan een keurig getikte brief. Een slecht opgenomen toespraak van een historisch figuur is vele malen interessanter dan een discours van een hedendaags politicus, die je bijna dagelijks op radio of televisie hoort of ziet. Het gevaar ongewild in nostalgie te verzanden is zeer reëel. Om in dit soort historische tentoonstellingen een evenwicht te vinden tussen de verschillende periodes moet je voor de recente periode met bijzonder sterk materiaal voor de dag komen.

- (1) We merken op dat de tentoonstelling eigenlijk in 1994 had moeten plaatsvinden. Omdat de financiering moeilijk van de grond kwam heeft men niet gearzeld de tentoonstelling uit te stellen tot men voldoende middelen had om dit project naar wens te kunnen realiseren.

KORT NIEUWS

De rubriek Kort Nieuws is samengesteld door Guy Vanschoenbeek met medewerking van Wouter Steenhaut en Rik Hemmerijckx.

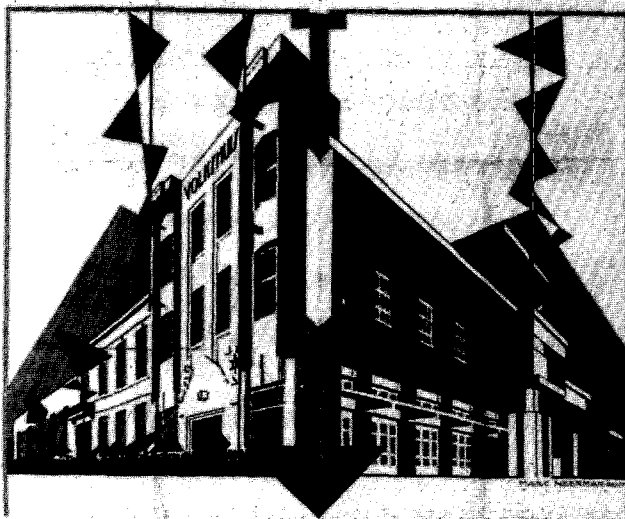
ABVV-nationaal op bezoek in het AMSAB

Na het bezoek van het Nationaal Secretariaat van het ABVV op 25 augustus 1995, was het op 12 december 1995 de beurt aan het Nationaal Bureau van het ABVV, onder leiding van Michel Nollet, Mia De Vits, Xavier Verboven en Jean-Claude Van der Meeren, om het AMSAB te bezoeken. In zijn verwelkoming en uiteenzetting over het ontstaan en het werkingsgebied van het AMSAB sneed de directeur ook de verschillende wetenschappelijke voorstellen en manifestaties aan die het AMSAB wil realiseren in het kader van de komende honderdjarige viering van het ABVV in 1998. Er werd afgesproken deze voorstellen verder uit te diepen in een gezamenlijke werkgroep. Daarna werden de genodigden

rondgeleid doorheen de verschillende departementen, die kleine tentoonstellingen hadden georganiseerd met specifiek ABVV-materiaal. Zeer veel belangstelling hadden de bezoekers voor de inventarisatie van het nationaal ABVV-archief, dat in het AMSAB bewaard wordt. Bijna alle nationale ABVV-centrales en gewesten, waaronder ook Waalse, hebben hun historisch archief gedeponeerd in het AMSAB.

Yanko Sakazov Foundation

Door bemiddeling van Mia De Vits, Nationaal Secretaris van het ABVV, bracht Emilia Lisichkova, directeur van de Yanko Sakazov Foundation te Sofia, een werkbezoek aan het AMSAB. Tijdens het gesprek bleek dat tussen onze beide instituten een "historische band" bestond. In de Yanko Sakazov Foundation wordt immers het archief bewaard van **Atanass Moskov**. Deze latere voorzitter van de Bulgaarse sociaal-democratische partij verbleef in België aan het einde van de jaren twintig en het begin van de jaren dertig. Hij studeerde rechten aan de ULB, die toen soms de Bulgaarse universiteit werd genoemd, door het hoge aantal Bulgaarse studenten. Als jobstudent werkte Moskov achtereenvolgens bij de documentatiedienst van de Belgische coöperatieve beweging te Brussel en bij deze van de BWP. Hij raakte bevriend met Van der Veken, Vandervelde, Serwy en Louis de Brouckère. Later ontmoette hij hen ook op vergaderingen van de Socialistische Internationale. Over zijn Brusselse periode en zijn ontmoetingen met Belgische socialististen zou hij uitgebreid geschreven hebben in zijn mémoires en archieven, die nu bewaard worden in de Yanko Sakazov Foundation. Met deze zusterinstelling zal het AMSAB een **wetenschappelijk samenwerkingsakkoord** sluiten, waarvan de inventarisatie en een gedeeltelijke reproductie van het Atanass Moskov-archief een onderdeel uitmaken.

B. W. P. - AFDEELING ST-NIKLAAS

FEESTPROGRAMMA

TER GELEGENHEID VAN:

1. — Inhouding van het nieuwe Volkshuis, opgericht door de S. M. -de Tackxens in samenwerking met de Soc. Volkshuis.
2. — Zilveren jubileum van den Bond Mysen.
3. — Inhouding van het dispensarium, opgericht door de mutualiteit 'Helpt Elkaar'.
4. — Inhouding der nieuwe vlaggen van de mutualiteit 'Helpt Elkaar', de Metaalwerkers, de Voedingrijverheid en de Tarnes.

ZATERDAG 30 JULI

Om 8 ure 's avonds: Aankondiging der feesten door Theobaldus Boudgescap.
Op bezeele van: Intieme samenkomst der jubilarissen van den Bond Mysen.

GROOT KUNSTCONCERT

in den hal van het nieuwe Volkshuis door de Soc. Vanden-De-Tackxens in samenwerking met het Soc. Muntsoeker (den Jaure).

ZONDAG 31 JULI

Om 9 ure voormiddag, plaatsen van een
HERINNERINGSPLAAT in den gereel van het DISPENSARIUM

Toespraak door:
HIP. VANDEMEULEBROECKE
Volkverteenwoordiger en Burgemeester te B-G-B-D-Deenderode.

PLECHTIGE FEESTZITTING

met de mededeling der Feesten 'de Tackxens'... Duitigen der jubilarissen.

FEESTREDE DOOR:

EDWARD ANSEELE

MINISTER VAN A.P.T.T. EN Z.

Overschiedigen der nieuwe vlaggen door:
DES. BOUCHERY
Volkverteenwoordiger te Machelen

Om 11,2 ure avondig:

GROOTE BETOGGING EN FEESTSTOET

Vorming der betoging om 11,24 ure.

KUNSTCONCERTEN

door enkele delevende muzikanten in den hal van het nieuwe Volkshuis.

Van 1 tot 6 ure: gelegenheid om de feest- en voordrachtstal, bibliotheek, dispensarium en de bureelen te bezichtigen.

PARTIJGENOOTEN!
Gaet op 31 Juli naar St-Niklaas. Gij zult het U niet beklijven dit schone arbeidersfeest te hebben.

Koopt alseer rode bloemen van de aangezette verkoopters, herkenbaar aan den rooden armband met partijtempel.

DE FEESTORGANISATOR

Wild geraas in het land van Waas

Geert Van Goethem (Centrum Louis Major) nam - samen met de socialistische gemeenschap-pelijke actie van Sint-Niklaas - het initiatief om naar aanleiding van 1 mei 1996 een **geschiedenis** uit te brengen van de **socialistische beweging in Sint-Niklaas**. Verscheidene medewerkers van het AMSAB (Paule Verbruggen, Bart De Wilde, Luc Peiren, Ludwine Soubry, Guy Vanschoenbeek, Martine Vermandere) verlenen hun medewerking aan dit project. Sint-Niklaas, halverwege de grote centra Gent en Antwerpen, is een interessante casus over het ontstaan en de ontwikkeling van het socialisme in een middelgrote Vlaamse stad.

Het boek kost 200,- BF en verschijnt tegen 1 mei. Voor meer inlichtingen: AMSAB Bagattenstraat 174, 9000 Gent, tel 09/224.00.79

Adamastos

Adamastos, het boek van Martine Vermandere over een eeuw Algemene Diamantbewerkerbond van België, kreeg ruime aandacht in de pers en de media (De Morgen, Gazet van Antwerpen, Brt-Radio 1 en 2). Uit een uitgebreide bespreking in de bijlage "Ter Zake" van De Morgen (25 november 1995) citeren we: *"een eerbewijs aan een uniek stuk sociale geschiedenis"*. De recensent, die meteen ook de auteur interviewde legt de nadruk op de voortrekkersrol van de ADB (meer bepaald in de groei van het sociale overlegmodel), die kan verklaard worden door de specifieke structuur van de diamantindustrie met haar vaak gelijklopende belangen van fabrikanten en arbeiders. Het boek is een mooie "mix", een breed palet van wetenschappelijk-historische invalshoeken, met onmiskenbaar anekdotische rustpunten. De prachtige lay-out, het originele en gevarieerde iconografische materiaal maken er een model van voor toekomstige monografieën over vakbonds- en andere organisaties.

Novecento

Novecento, een andere publikatie in boekvorm door het AMSAB uitgebracht, kreeg aandacht in De Standaard, Knack, De Morgen en de Volkskrant. Daniël Van Acker (in De Standaard der Letteren) betreunde wel de afwezigheid van bronreferenties. Zoals in de inleiding van het werk wordt gesteld, wordt inderdaad verwezen - voor de onderzoeker en de meer wetenschappelijk ingestelde lezer - naar het originele (uitgebreide) proefschrift van de auteur Guy Vanschoenbeek dat vrij te consulteren is in het AMSAB en de Gentse Universitaire Bibliotheek. Andere instellingen en onderzoekers kunnen op eenvoudige aanvraag kopieën van het origineel bekomen bij ons, mits vergoeding van de kosten (een kleine 1200 bladzijden). Walter Pauli (De Morgen) kwam later nog eens terug op de publikatie van Novecento, in een artikel waarin hij de parallel trok tussen Tobback en "vader" Anseele. De auteur had nochtans elke gelijkenis met bestaande toestanden en personen vermeden, zodat elke parallel louter toeval mag genoemd worden...

Boekenbeurs

Het AMSAB was met een stand aanwezig op de achtste **"Geschiedkundige Boekenbeurs voor Vlaanderen"** (17-18 november 1996), die echter vooral in het nieuws kwam wegens de commotie rond het verbod tot deelname van de negationistische kring "Vrij Historisch Onderzoek". De boekenbeurs zelf groeit stilaan uit tot een must voor het historisch onderzoek in Vlaanderen, met de klemtoon op lokale geschiedschrijving.

Duits bezoek

Op zaterdag 24 februari bracht een groep Neerlandici van de **Freie Universität Berlin** een **bezoek** aan het AMSAB, waar ze werden rondgeleid

door Paule Verbruggen en een exemplaar van "Onroerend Rood" ontvingen. In de namiddag volgde een bezoek aan het Feestpaleis Vooruit en een rondleiding langs enkele gebouwen van het "rode Gent". De bezoekers stelden verbaasd vast hoeveel "Duitse" referenties de geschiedenis van de socialistische arbeidersbeweging in Vlaanderen heeft.

Colloquia

Diverse wetenschappelijke medewerkers van het AMSAB waren of zullen actief zijn op colloquia en andere wetenschappelijke ontmoetingen. Guy Vanschoenbeek bracht op de **studiedag rond Herman Van den Reeck** (de jonge progressieve flamingant die op 11 juli 1920 te Antwerpen door de politie werd doodgeschoten) een referaat over "*de lokroep van het communisme in Vlaanderen, anno 1920*". Deze tekst wordt gepubliceerd in een themanummer van Wetenschappelijke Tijdingen, ons zusterblad van het ADVN. Eerder was hij ook aanwezig op het colloquium "**Maatschappij, cultuur en mentaliteiten: de impact van de Twee Wereldoorlogen**", met een bijdrage over de "*Socialisten: gezellen zonder vaderland? De BWP en haar verhouding tegenover het vaderland*". Elders vindt u een verslag van de studiedag over "*les dictionnaires biographiques*" die plaats had aan de ULB en waaraan Luc Peiren en Guy Vanschoenbeek deelnamen. Bart De Wilde en Guy Vanschoenbeek gaven **gastcolleges aan het Gentse Seminarie voor Nieuwste geschiedenis**, in het kader van een oefening over sociaal leven in de Gentse wijken, onder leiding van Dr. Gita De Neckere. Op 27 april zullen we eveneens deelnemen aan de **Dag van de Nieuwste Geschiedenis** in Louvain-la-Neuve, waar een werkgroep over de prosopografie zal samenkomen (Luc Peiren, Guy Vanschoenbeek). Op 29 maart trekken we - in groep - naar het belangwekkende colloquium "**Tomorrow's social history**" aan de VUB. In mei zijn we eveneens aanwezig op de eerste **European Social**

Science and History Conference in Leeuwarden (Nederland). Op 14 december wordt naar aanleiding van een **herdenking van Ferdinand Domela Nieuwenhuis** in Nederland een studiedag gehouden, waar Luc Peiren en Guy Vanschoenbeek zullen spreken, respectievelijk over de relatie Nieuwenhuis-De Paepe en Nieuwenhuis en de "Dutch connection" in Gent. Over al deze initiatieven zal U uiteraard uitgebreid verslag vinden in ons tijdschrift.

Tijdschriften

Naast de inhoudelijke en vormelijke facelift van ons tijdschrift, stellen we ook vast dat andere tijdschriften nieuwe paden betreden. Het "eerbiedwaardige" **Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis** kent een nieuwe start met jonge redactieleden: in het laatste nummer (jaargang 1994-1995, 3-4) noteerden we interessante artikels van Katlijn Pittomvils (VUB) over de Gentse maatschappijen van onderlinge bijstand in de eerste helft van de negentiende eeuw, van Gita De Neckere (UG) over de oud-strijdersbewegingen en het amnestieconflict tijdens het Interbellum (en de rol van de BWP als "staatsdragende" partij van het Belgische parlementaire regime), van Jan Hunin (de Huysmansspecialist van de KUL) over de communistische en linkse oppositie rond de BWP te Antwerpen in de tussenoerlogse periode, en van Luc Keunings over de Brusselse politie, de socialisten en de anarchisten (1886-1914). In het jongste nummer van de **Cahiers-Bijdragen van het Navorsings- en Studiecentrum voor de Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog** (1995, nummer 17) vindt men bijdragen van Rudi Van Doorslaer over de joods communistische Spanjevrijwilligers uit België en een nieuwe studie van Gita De Neckere over de algemene staking van 1936. "30-50", het tijdschrift van het Centrum, kondigt eveneens een nieuwe richting aan, en zal in de loop van 1996 worden omgevormd tot "**Bijdragen tot de Eigentijdse geschiedenis**".

Het jaarverslag van het AMSAB

Het jaarverslag van het AMSAB werd voorgelegd aan de Algemene Vergadering en de Raad van Beheer. Uit de inleiding van directeur Steenhaut citeren we enkele **kwantitatieve gegevens met betrekking tot de vier centra** (AMSAB, KADOC, ADVN, Liberaal Archief): sedert 1980 publiceerden deze 130 boeken; ze beheren 14 kilometer archief, 178.500 boeken, 14.500 periodieken, 1.120 lopende tijdschriften, 24.000 affiches, 601.000 foto's, 5.830 filmrollen. In 1995 ontvingen ze 5.000 bezoekers. De centra stellen een honderdtal mensen te werk, maar... moeten hun werking betalen met slechts 50 miljoen frank per jaar!

Het AMSAB ontving verleden jaar 1.500 bezoekers: maar onze **"impact" op het publiek** is groter: qua medewerking aan de media citeren we 1-Meiprogramma's, Couleur Locale, een reportage over de staking bij FN, 50 jaar Sociale Zekerheid, een programma over Mobutu, medewerking aan ACV-informatief, aan Tekens, Jours de Guerre, enzovoort.

Medewerkers van het AMSAB spraken bij de opening van de tentoonstelling "50 jaar Sociale Zekerheid" in Mechelen, Leuven, Willebroek, Zottegem, Gent, Herzele, Geraardsbergen. Anderen spraken op bijeenkomsten van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, de Volkshoogeschool van Eupen, of gaven demonstraties over geautomatiseerde archiefverwerking (ASKSAM) aan personeelsleden van de NMBS. Naast de tentoonstellingen die we reeds vermeldden waren er dan nog de tentoonstellingen "Affiche, een selectie uit de collectie", de geschiedenis van Bond Moyson Oost-Vlaanderen, 50 jaar ACOD (nationaal en Oost-Vlaanderen), én in het AMSAB kleine thematentoonstellingen over catechismussen, Francisco Ferrer en Joegoslavië. Medewerkers namen deel aan de werkvergaderingen en bijeenkomsten van de Conseil International des Archives, de IALHI en het Centre des Archives du Monde du travail in Roubaix.

Maar de stroom rijst meer en meer: in dit en volgende jaren mag men onze inzet en medewerking verwachten aan **projecten** rond 100 jaar International Transport Federation, de geschiedenis van het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen, Sociale Relaties in de Belgische Textielnijverheid, de BSP en de buitenlandse politiek, het rode vlaggenrepertoire en andere initiatieven rond 100 jaar ABVV, en het provinciale project "Wij zijn het nieuwe geslacht: de socialisten en de emancipatie van de sekse en de seksualiteit". Stof genoeg voor een uitgebreide kroniek in de volgende nummers van ons tijdschrift

Tierra Y Libertad

In de leeszaal van de AMSAB-bibliotheek worden sinds enkele jaren kleine tentoonstellingen opgezet met stukken uit de eigen collectie. Na tentoonstellingen over Francisco Ferrer en ex-Joegoslavië wordt vanaf begin april 1996 een kleine expositie rond de Spaanse Burgeroorlog gebracht onder de titel "Tierra Y Libertad", naar de gelijknamige film van Ken Loach : 60 jaar na de feiten, een verhaal over antifascisme, Spaans anarchisme, internationale brigaden en linkse broederstrijd.